

List of Signatures

Page 1/1

Aktsomhetsvurdering Åpenhetsloven 2023 BOS Defence.pdf

Name	Method	Signed at
Faremo, Grete	BANKID	2024-06-25 11:39 GMT+02
Naustdal, Magnus	BANKID	2024-06-25 11:07 GMT+02
Skrefsrud, Stian Olsen	BANKID	2024-06-25 10:25 GMT+02
Kristensen, Dag	BANKID	2024-06-25 09:52 GMT+02

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: BD8B028CB8284C29BABF76F83FD6958B

Aktsomhetsvurdering ifm Åpenhetsloven for 2023 Bertel O. Steen Defence & Security

Bakgrunn

Åpenhetsloven, gjeldende fra 1. juli 2022 skal sikre ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i bedriften og i leverandørkjeden. Loven stiller krav om at bedriften gjennomfører aktsomhetsvurderinger som dekker hele leverandørkjeden, og som er i tråd med OECD's retningslinjer for aktsomhetsvurderinger for flernasjonale selskaper. Kravet til omfang av aktsomhetsvurderingene skal være forholdsmessig i forhold til virksomhetens størrelse, og må gjennomføres regelmessig.

Virksomhetene skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene som minst skal inneholde:

- a. en generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- b. opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- c. opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider, og virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig.

Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger. Den skal underskrives av hele styret, samt daglig leder.

Beskrivelse av virksomheten

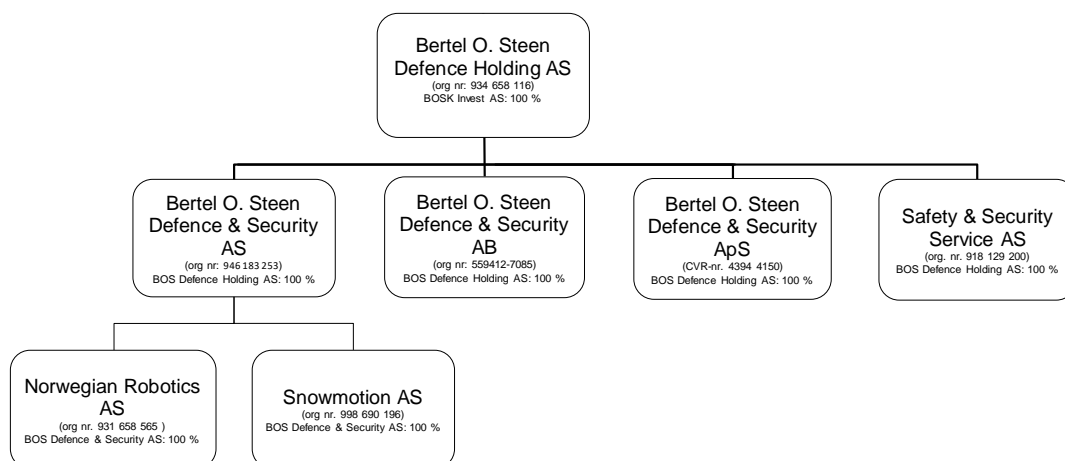
Bertel O. Steen ble grunnlagt i Oslo i 1901. Gjennom hele historien har konsernet vært involvert i å holde samfunnet i gang, og i å bidra til våre samfunnskritiske funksjoner, herunder Forsvar og Politi. Bertel O. Steen Defence & Security (BOS DS) er den delen av Bertel O. Steen som i dag er tyngst involvert i dette.

BOS DS består av Bertel O. Steen Defence Holding AS med datterselskapene Bertel O. Steen Defence & Security AS, Safety & Security Service AS, Bertel O. Steen Defence & Security AB (Sverige), Bertel O. Steen Defence & Security ApS (Danmark), Snowmotion AS og Norwegian Robotics AS. Mesteparten av driften foregår i Norge, mens selskapene i Sverige og Danmark fortsatt er i en oppstartfase.

Bertel O. Steen Defence & Security AS har 24 ansatte fordelt på to lokasjoner i Oslo, med henholdsvis 22 og 2 ansatte. Bertel O. Steen Defence & Security AB i Stockholm har en ansatt. Disse selskapene leverer tjenester til de øvrige konsernselskapene.

Bertel O. Steen Defence & Security (BOS DS):

BOS DS er inndelt i tre operative enheter:

- Advisory
- Aftermarket
- Tactical

Advisory er rådgiver for større utenlandske produsenter av forsvarsmateriell til større norske forsvarsanskaffelser.

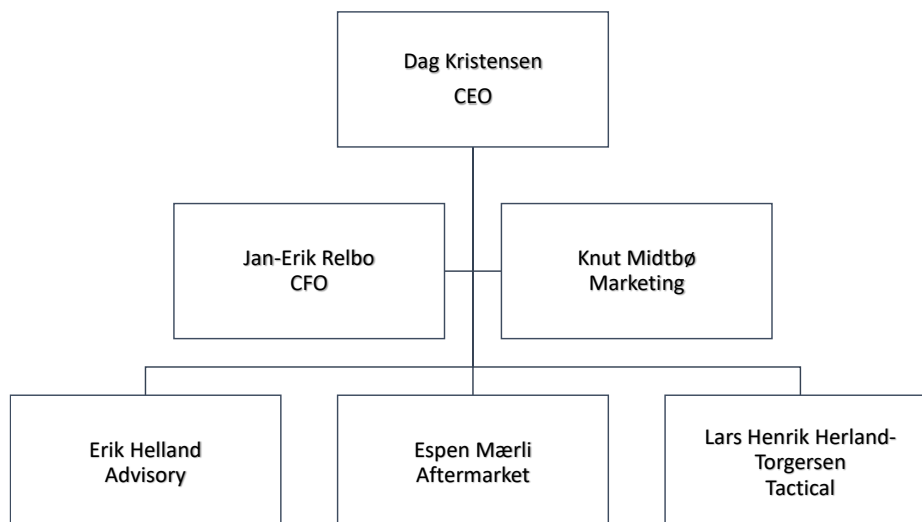
Aftermarket er distributør og rådgiver innen sivilt-militært samarbeid innenfor service og vedlikehold. Vi er blant annet strategisk samarbeidspartner med det norske Forsvaret i forbindelse med utsettelse av vedlikehold knyttet til rullende materiell. Søstervirksomheten Bertel O. Steen AS er leverandør og samarbeidende selskap, og det er også inngått underleverandøravtaler med eksterne samarbeidende verkstedbedrifter.

Tactical er norsk og nordisk importør og distributør for en rekke utenlandske produsenter i Europa, Amerika og Asia. Kundene er primært innen forsvar, politi, brann og redning, men enkelte produkter selges også i det private markedet.

Ledelse og ansvarsforhold:

Konsernet og de enkelte juridiske selskapene har felles ledelse. Overordnet ansvar tilligger CEO, mens faglig oppfølging av kvalitet og compliance herunder oppfyllelse av kravene i åpenhetsloven ligger under CFO. Leverandør oppfølging innenfor det enkelte virksomhetsområde tilligger avdelingslederne i de operative avdelingene.

Retningslinjer og rutiner

BOS DS er ISO 9001 og ISO 14001-sertifisert. Virksomheten har innarbeidet leverandøroppfølging i sitt kvalitetssystem og løpende kvalitetsarbeid. Kartlegging av leverandørene, herunder risiko knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold skal iht prosedyre gjennomføres ved etablering av leverandørforholdet. Det er innført samsvarserklærings skjemaer for leverandører som vil bli innfaset over tid som en integrert del av avtaleverket med leverandørporteføljen. I samsvarserklæringen stadfester leverandøren at den respekterer, og ikke er i brudd med, prinsippene for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som beskrevet i våre prinsipper for leverandøradferd. Disse er igjen basert på åpenhetsloven, UN Global Compact, ILO-konvensjonene m.m. Alternativt innhentes ESPD-skjema (European Single Procurement Document) i forbindelse med offentlige anbudprosesser. Det europeiske egenerklærings skjemaet er en erklæring fra leverandørene om at de oppfyller angitte kvalifikasjonskrav, og at det ikke foreligger grunner for avvisning på grunn av forhold ved leverandøren. Det europeiske egenerklærings skjemaet er likt for hele EØS-området.

Det gjennomføres periodisk leverandør-revisjoner. CSR («Corporate Social Responsibility»), herunder arbeidsforhold og menneskerettigheter er inkludert i evalueringen.

Risikovurdering i egen virksomhet

Selskapet vurderer det som lav risiko for brudd på menneskerettigheter direkte i virksomheten, samt innenfor leveranser til den norske kontorvirksomheten og lokal distribusjon. Av bransjer som kan regnes som utsatt i denne sammenheng, så peker renhold og transport seg ut.

Renholdsselskapet følges opp gjennom jevnlig oppfølgingsmøter, det er gjennomført revisjon for et år siden, og det er innhentet samsvarserklæring. Selskapet har også tilgang på dokumentasjon av lønnsforhold til de ansatte som foretar renhold i våre lokaler.

Mesteparten av selskapets utgående varetransport går med to av de store anerkjente transportselskapene. Begge har blitt invitert til å levere egne evalueringer. Kun den ene aktøren har gjort dette. Bertel O. Steens retningslinjer er også bekreftet godtatt. Risikoen vurderes som lav knyttet til begge disse transportselskapene, til tross for manglende egnevaluering fra den ene. Det benyttes sporadisk mindre lokale

transportselskaper, som grunnet lite omfang ikke har blitt prioritert i denne vurderingen. Det er inngått avtale med ny logistikkpartner i 2024, og det er forventet at utgående transport i noe grad vil skifte til denne nye leverandøren. Samsvarserklæring fra denne er innhentet.

Risikoen blant våre norske direkte leverandører er for øvrig vurdert som lav, og risikovurderingene er derfor i hovedsak knyttet til den internasjonale leverandørkjeden for salgsvarene som importeres til Norge.

Risikovurdering i leverandørkjeden knyttet til varer og tjenester

Selskapet har et større antall leverandører fra ulike deler av verden. Det gjennomføres risikovurderinger som et ledd i kvalitetsarbeidet og den løpende leverandørutføringen. Leverandørene blir evaluert, basert på vår kjennskap til dem, vurdering av juridiske regimer, offentlig informasjon med mer. I mange tilfeller er det innhentet informasjon, evalueringer og erklæringer fra leverandøren i forbindelse med anbudsforespørsler. Det er også i flere tilfeller gjennomført leverandør-revisjoner, både «desk top»-revisjoner utført av vårt selskap, egnevalueringer utført av leverandøren, men også fra tid til annen stedlige fysiske revisjoner, med eller uten sluttkunde. Dette gjennomføres årlig på et antall leverandører.

Vår kartlegging av leverandørrisiko etter åpenhetsloven er basert på hvilke av våre tjenesteområder som er berørt, omfanget av vår forretning med dem, hvilke varer som blir levert, samt i hvilket geografiske område leverandøren er hjemmehørende.

Tjenesteområder:

Advisory-avdelingen leverer rådgivningstjenester til ledende produsenter av militært materiell, hovedsakelig i Europa og Nord-Amerika. Vi bruker i liten grad underleverandører, og i den grad dette gjøres, så er kjøp av høyt kvalifiserte ekspert-tjenester, hovedsakelig fra Norge. Risikoen for uverdige arbeidsforhold og brudd på menneskerettigheter innenfor dette område vurderes som svært lav. BOS DS er opptatt av at menneskerettigheter og arbeidsforhold er vel ivarettatt ikke bare hos de vi kjøper fra, men også hos de vi selger til.

Av våre prinsipaler, knyttet til våre rådgivningstjenester ifm større anskaffelsesprosjekter i Norge er samtlige av disse store selskaper innen EU eller Nord-Amerika, som opererer innenfor juridiske regimer som ligner det norske. Som leverandører innen forsvarsindustrien i EU og Nord-Amerika, er disse selskapene løpende gjenstand for revisjoner og undersøkelser i forbindelse med større anskaffelser innenfor EU og Nato, og det vurderes som unødvendig av BOS DS å gjøre ytterligere tiltak mot disse i forbindelse med Åpenhetsloven.

Aftermarket-avdelingen er rådgiver og distributør hovedsakelig til det norske Forsvaret, der Bertel O. Steen-konsernet er en større leverandør og det i økende grad leveres tjenester fra andre norske underleverandører av verkstedtjenester. Det vurderes løpende om disse skal ettergå nærmere. Vi representerer også utenlandske produsenter som leverer reservedeler til det norske forsvaret. Dette er store tyske og amerikanske produsenter som er grundig sjekket ut av Forsvaret, og som BOS DS har liten mulighet til å påvirke. Amerikansk, Canadisk og EU's rettslige regimer gir god trygghet, i tillegg til at samsvarsdokumentasjon og egenerklæringer fremlegges i forbindelse med tilbud og kontraktsforhandlinger.

Tactical er den avdelingen som har en tradisjonell produkt-leverandørkjede. Risikovurderingen her er basert på leveransenes omfang (innkjøpsbeløp), bransje, og geografisk tilhørighet.

Risikoområder:

Det er identifisert tre risiko-bransjeområder:

- 1) Tekstil
- 2) Fottøy
- 3) Elektronikk

Det er identifisert ett geografisk risikoområde: Asia

Vi har konsentrert risikoanalysen om de største leverandørene, med innkjøpsverdi på mer enn 500 tusen NOK.

Analyse og vurdering:

Tekstil og fottøy

BOS DS har tre større tekstil-leverandører og en større fottøy-leverandør, alle hjemmehørende i EU/EØS-området. Alle er våre under-leverandører på leveranser til norske offentlige etater, herunder militær og politi- (MILPOL) markedet. Størstedelen av salget skjer gjennom avrop på rammekontrakter, der grundige evalueringer er gjort i forkant av kontraktstildelingen, i noen tilfeller med stedlig revisjon hos produsenten sammen med kunden, og for øvrig grundig dokumentasjonsarbeid.

EU-selskapene legger i økende grad ut dokumentasjon på sine hjemmesider, herunder «Modern Slavery Statement» i tråd med kravene i the UK Modern Slavery Act av 2015 og *German Act on Corporate Due Dilligence in Supply Chains.*, Her bekrefter selskapene sine tiltak for å forhindre *slavery and human traficking* i egen virksomhet og leverandørkjeden, og under-leverandørene kommitterer seg til å levere i henhold til selskapets *supply chain and responsible sourcing commitment*, samt i henhold til lover, regler og industristandarder.

Noen av EU-selskapene har under-produksjon i Kina. I økende grad introduseres *independent social compliance certification* for asiatiske sy-anlegg.

Det er innhentet ESPD-skjemaer fra selskapene i forbindelse med de norske offentlige anbudsprosessene.

Det må forventes at lovverket i produsentens hjemland, i kombinasjon med krav fra store kunder i EU, inkludert forsvar og politi, vil være dekkende for at BOS DS kan gå ut ifra at kravene som stilles i Åpenhetsloven er godt dekket, uten at BOS DS iverksetter ytterligere tiltak. BOS DS som står for en mindre del av disse produsentenes omsetning vil neppe ha vesentlig påvirkningskraft ift andre større kunder, samt EU's myndigheter og lovverk. BOS DS vil likevel fortsette å påvirke i den grad vi kan iht våre til enhver tid gjeldene rutiner for leverandøroppfølging.

Elektronikk:

BOS DS har fire større leverandører innenfor elektronikk-produkter. To er hjemmehørende i EU, der den ene har produktutvikling i USA og produksjon i USA, Asia og EU. En er hjemmehørende i USA med produksjon der. Vi kjenner selskapene godt gjennom mange år. BOS Defence har gjennomført leverandørrevisjoner iht rutiner nedfelt i kvalitetssystemet. I forbindelse med offentlige anbud gjøres grundige evalueringer, og det samles omfattende dokumentasjon, blant annet i form av egenerklæringer (ESPD-skjema).

Virksomheten innen EU og USA forutsettes vel regulert og kontrollert, og risikoen for uregelmessigheter knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold vurderes som lav for de europeiske og amerikanske selskapene. Under-produksjon i Asia kan i seg selv være en risiko. Vi kjenner til at det det foretas fabrikkrevisjoner ved de asiatiske anleggene. Vi er ikke kjent med at kritikverdige forhold påvist.

Produsentene det her er snakk om er store globale aktører med salg i mer enn 100 land, og med en rekke offentlige kunder, herunder MILPOL-kunder og NASA.

Den fjerde større elektronikk-leverandøren er hjemmehørende i Kina. Selskapet er en global aktør innenfor bransjen, og har distribusjon i mer enn 100 land. Vi kjenner ikke omsetningstallene til selskapet globalt, men BOS DS har en svært lav andel av totalsalget til selskapet, og det er rimelig å anta at BOS DS på egen hånd vil ha liten mulighet til påvirke denne produsenten. Vi kjenner selskapet godt gjennom samarbeid gjennom mange år, og vi har ikke erfart negative avvik av noen art. Dog anser vi generelt dette som en risiko for både bransjen og regionen. Det er innhentet ESPD-skjema fra leverandøren siste år, uten rapporterte avvik. BOS DS har liten mulighet til å verifisere informasjonen ytterligere for selskapet og deres under-leverandørkjede.

BOS DS andel av salget til de nevnte produsentene relativt liten (med unntak av den ene europeiske), og BOS DS' påvirkningskraft likeså. Vi anser ikke at ytterligere tiltak fra BOS DS er nødvendig p.t. men vil fortsette å følge selskapene nøye, og vil fortsette å påvirke i den grad vi kan i henhold til våre til enhver tid gjeldene rutiner for leverandør oppfølging

Videre tiltak

BOS DS har basert på risikovurderingen ikke funnet grunn til å gjennomføre særskilte tiltak mot noen selskaper i vår leverandørkjede.

Selskapets direkte påvirkning på de utenlandske leverandørene forventes fortsatt å være begrenset. Det forventes at den videre rettslige utvikling innen EU og Amerika vil gjøre informasjon fra leverandørene stadig mer tilgjengelig, blant annet ved at leverandørene implementerer systemer for ansvarlighet i leverandørkjedene og der dette dokumenteres sammen med egenerklæringer på selskapenes nettsider.

Arbeidet med leverandør oppfølging og risikoanalyse i BOS DS er i stor grad manuell og excel-basert, og der selskapets leverandør-ansvarlige har den nødvendige direkte kontakt med leverandørene, med støtte fra selskapets kvalitet- og compliancefunksjon. Det er klare fordeler med dette knyttet til tett dialog og nærhet til problemstillingene. Det blir ved større politi og forsvarsanskaffelser, gjort et omfattende kvalitetssikrings- og dokumentasjonsarbeid, der menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er et viktig område.

Vi har i BOS DS sett behov for bedre systemstøtte, både for analyse og arkiv / dokumentasjon. Vi har siste år implementert nytt CRM-system, og har i noe grad integrert arbeidet med Åpenhetsloven her. CRM-systemet og rutinene rundt dette vil bli utviklet videre i tiden som kommer, slik at analysene og informasjonssinnhenting og dokumentasjon fremover kan gjøres mer effektivt. Utviklingen av dette vil skje som en integrert del av det løpende kvalitetsarbeidet i selskapet, og forankres i selskapets kvalitetssystem.

Oslo, 20. juni 2024

Stian Skrefsrud	Grete Faremo	Magnus Naustdal	Dag Kristensen
Styrets leder	Styremedlem	Styremedlem	Daglig leder
(elektronisk signert)	(elektronisk signert)	(elektronisk signert)	(elektronisk signert)

- 6 -

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BD8B028CB8284C29BABF76F83FD6958B